

חוק להארכת תוקף של תקנות-שעת-חירום (קיום האספקה והשירותים החיוניים), תשי"ז – 1957 *

1. תקפן של תקנות-שעת-חירום (קיום האספקה והשירותים החיוניים), תשי"ז–1957¹
(להלן – התקנות), בנוסח המתוקן המפורש בתוספת לחוק זה, מוארך בזה עד יום א' בתמוז
תשי"ז (30 ביוני 1957).

הארכת תוקף

2. (א) סמכות לפי תקנות אלה ולפי חיקוק אחר שהיתה ערב תחילתו של חוק זה בידי
רשות מוסמכת לפי התקנות, והיא ניתנת לאצילה לפי תקנה 28 לתקנות, רואים אותה כאילו
אוצלה לאותה רשות מוסמכת ביום תחילתו של חוק זה.
(ב) שום דבר בחוק זה לא יתפרש כאילו בא לפגוע למפרע בתקפה של פעולה
שנעשתה כדין לפני תחילתו.

הוראות מעבר

תוספת

(סעיף 1)

תקנות-שעת-חירום בדבר קיום אספקה ושירותים חיוניים

פרק ראשון: פרשנות

1. בתקנות אלה –
"השר" – חבר הממשלה שנתמנה על ידיה לענין תקנות אלה, כולן או מקצתן;
"טובין" – לרבות מים;
"מפעל" – כל מפעל של תועלת ציבורית, וכל מיזם או עסק, של תעשייה, מסחר, בניה,
תחבורה או חקלאות, לרבות שירות של הובלה, הולכה, הפצה, החסנה וקירור;
"פעולה חיונית" – פעולה הנראית לשר כחיונית להגנת המדינה, לבטחון הציבור או לקיום
אספקה שהיא חיונית לדעת השר, או לקיום שירותים שהם חיוניים לדעתו;
"צו" – כמשמעות "תקנה" בפקודת הפרשנות²;
"קצין משטרה" – קצין משטרה במשטרת ישראל בדרגת מפקח שני ומעלה;
"שוטר" – כמשמעותו בפקודת המשטרה³;
"שירות" – כל שירות לזולת, וכל עשיה בטובין למען הזולת, לרבות בניה, בין לצורך
עצמי ובין לצרכי אחרים, אך עבודתו של עובד שהוא עובד שכיר אינה בגדר שירות
למעבידו.

הנדרות

2. לענין פקודת הפרשנות, דין תקנות אלה כדין חוק.

דין תקנות
כדין חוק

3. הסעיפים 16 (2) ו- (4), 17, 33, 34 ו-35 לפקודת הפרשנות לא יחולו על תקנה שהותקנה
על פי תקנות אלה.

תחולת פקודת
הפרשנות

4. סמכויות לפי תקנות אלה הן סמכויות שעת-חירום, לענין פקודת הפיצויים (הגנה),
1940⁴.

תחולת פקודת
הפיצויים
(הגנה), 1940

5. מי שניחנה לו סמכות בתקנות אלה או על פיהן, לא ישתמש בה אלא במידה הנראית
לו לטובת הגנת המדינה, בטחון הציבור או קיום האספקה והשירותים החיוניים.

שימוש בסמכויות
לפי התקנות

* נתקבל בכנסת ביום י' בניסן תשי"ז (11 באפריל 1957); הצעת החוק ודברי הסבר נתפרסמו בה"ח 299,
תשי"ז, עמ' 174.

1 ק"ת 671, תשי"ז, עמ' 764.

2 דיני ישראל 1, תשי"ד, עמ' 1.

3 חוקי א"י, כרך ב', פרק ק"ב, עמ' 1124.

4 ע"ר 1940, תוס' 1 מס' 1019, עמ' 93.

פרק שני: הבטחת שירותים חיוניים ואספקה חיונית

פיקוח כללי
על המיזק

6. (א) השר רשאי להסדיר בצו –

- (1) ייצורם של טובין מסויימים, שמירתם, החסנתם, הובלתם, העברתם ממקום למקום ומיד ליד, הפצתם, מכירתם, רכישתם, צריכתם, הטיפול בהם והשימוש בהם, לרבות שחיטת בעלי-חיים, ובכלל זה קביעת מחירים של טובין והשכר בעד השירותים הניתנים לריגל הפעולות בטובין כאמור;
- (2) פעולתו ודרכי הגהלתו של מפעל העוסק בפעולה חיונית.

(ב) השר רשאי לקבוע בצו, הוראות –

- (1) המטילות על בעל מפעל חובה לנהל פנקסים, חשבונות, רשימות או מסמכים אחרים ביחס למפעלו;
- (2) המטילות על בעל מפעל חובה לספק לו דינים וחשבונות כמתואר בצו;
- (3) הקובעות סגירתו של מפעל המתנהל ללא רשיון כשדרוש רשיון להגהלתו לפי תקנות אלה;
- (4) הקובעות הוראות נוספות ונשלמות לכל צו לפי תקנה זו שייראו לשר דרושות לביצועו של הצו, ובין השאר הוראות המסדירות את הכניסה לחצרים שהצו נוגע להם, על ידי אדם שהורשה על ידי השר ובדיקתם של חצרים אלה על ידי אדם כאמור, הכל על מנת להבטיח קיומו של הצו.

- (ג) כל מה שהשר רשאי להסדיר לפי תקנה זו, רשאי הוא לאסרו, להגבילו, להטיל עליו פיקוח או בקורת, להתנותו בתנאים מסויימים או בקבלת רשיון כללי או מיוחד.
- (ד) צו לפי תקנה זו יכול להיות כללי או מיוחד לאדם או למפעל מסויים, או לסוג משקי מסויים של בני אדם או של מפעלים, או לחלק של מפעל, או לחלק של המדינה.

7. עבר אדם על הוראות של צו לפי פסקה (1) לתקנה 6 (א) יהיה דינו של העבריין, קנס מיוחד בנוסף לכל עונש אחר לפי תקנות אלה, קנס בשיעורים אלה:

- (1) אם היתה העבירה מחיר מופקע במכר או בהזמנת הצעות לרכוש, או בהסכמה לרכוש – בשיעור שהוא פי שלושה מאותו מחיר;
- (2) בכל מקרה אחר – פי חמישה ממחיר אותם טובין במכר שנעשה כדין.

הוראות להפעלתו
של מפעל

8. (א) השר רשאי להטיל, בצו, על בעל מפעל העוסק בפעולה חיונית את החובה לנהל את המפעל כאמור בצו, או את האיסור להפסיק את פעולת המפעל, או – אם הופסקה הפעולה – את החובה להפעילו מחדש.

(ב) צו לפי תקנת משנה (א) יכול להיות כללי או למפעל מסויים.

- (ג) ניתן צו לפי תקנת משנה (א), רשאי השר לקבוע, באותו צו או בצו מיוחד –
 - (1) מחיר שישולם לבעל המפעל בעד הטובין המיוצרים או המסופקים על ידיו, או את השכר בעד השירותים שנתן;
 - (2) תשלום שישלם לבעל המפעל לאוצר המדינה בעד כל טובין שיצר או שסיפק או בעד כל שירות או סוג של שירותים שנתן; שיעורו של תשלום כאמור אפשר שיהיה סכום קבוע או אחוז מסויים ממחיר הטובין או משכר השירות או מקצתו זה ומקצתו זה, ודינו של התשלום בכל דבר הנוגע לגבייתו, כדין מס שפקודת המסים (גביה) ⁵ חלה עליו, אלא שסעיף 12 לפקודה האמורה לא יחול.

⁵ חוקי א"י, כרך ב', פרק קל"ז, עמ' 1374.

(ד) ניתן צו לפי תקנת משנה (א) לגבי מפעל מסויים, הרי כל עוד עומד הצו בתקפו-

(1) לא יהיה תוקף לכל הגבלה שהוטלה על בעל המפעל, בין על פי דין ובין באופן אחר, במידה שהיא עלולה למנוע אותו מלמלא אחרי הוראת השר שניתנה לפי תקנה זו, וכל הגבלה כזו לא תפטור אותו מלמלא אחרי הוראה שניתנה כאמור;

(2) רשאי השר להתיר לבעל המפעל לגבות בעד פעולותיו תשלומים גבוהים מאלה שהיה רשאי לקבל אלמלא ניתן לו היתר כאמור.

9. (א) רשאי השר אם ראה צורך דחוף בדבר מטעמים שבהגנת המדינה, בטחון הציבור, או קיום האספקה או השירותים החיוניים להטיל בצו פיקוח על מפעל העוסק בפעולה חיונית ולמנות לו מפקח; לצו כזה ייקרא "צו פיקוח", והוא יפרט את סמכויותיו של המפקח. (ב) ניתן צו פיקוח על מפעל —

הטלת פיקוח
על מפעל

(1) יופעל המפעל בהתאם להוראותיו של המפקח ובעל המפעל וכל אדם העובד או המועסק בו חייבים למלא אחריהן;

(2) ימסור בעל המפעל למפקח, ככל שיידרש לכך על ידיו, דין וחשבון על פעולות המפעל ועל כל פרט שיצוין בדרישת המפקח.

(ג) בביצוע תפקידיו, לא יורה מפקח כל הוראה הסותרת הוראת מסמך המחייב את המפעל, אלא במידה שהורשה לעשות כן בצו של השר.

10. השר רשאי להורות, בצו, לכל אדם ולכל רשות המספקים, או המורשים לספק מים, מאור, חימום או כוח חשמלי, שיעשו שירותים אלה לכל בנין, מחנה או כל מקום אחר המשמשים לצרכי צבא-הגנה לישראל או לצרכים חיוניים אחרים ושיעשו כל שירות וכל עבודה הדרושים לביצוע האספקה כאמור.

הבטחת הספקת
מים ושירותים
אחרים

פרק שלישי: הוראות ביצוע

11. ניתנו צו או הוראה אחרת לפי תקנות אלה (להלן בתקנה זו — הוראה) לאדם פלוני או למפעל פלוני או למספר מפעלים או בני אדם שפורשו אחד אחד בהוראה, רשאי כל הרואה את עצמו נפגע על ידי ההוראה לערור עליה תוך חמישה עשר יום מהיום שההוראה הגיעה לידיעתו, לפני ועדת עררים שהוקמה על פי חוק לקיום תקפן של תקנות ההגנה (הוראות שעה) (מס' 9), תשט"ו-1955⁶, והוראות אותו חוק יחולו על תקנות אלה כאילו היו תקנות שמדובר בהן בסעיף 1 לאותו חוק; יושב ראש ועדת העררים רשאי להאריך את התקופה להגשת הערר, אם ראה שיש סיבה מוצדקת לכך.

זכות ערר

12. (א) הטוען שיש בידו היתר, פטור או הקלה, לפי תקנות אלה (ולכולם ייקרא בפרק זה — היתר) — עליו הראיה.

הצגת היתר

(ב) מי שיש בידו היתר על פי תקנות אלה חייב, לפי דרישה, להציגם לפני שוטר או מי שהוסמך לכך בכתב על ידי השר.

13. מי שהגיעה אליו ידיעה לרגל מילוי תפקידים לפי תקנות אלה, לא יגלה אותה למי שאינו מוסמך לקבל ידיעה כזאת, אלא על פי היתר מאת השר.

שמירת סודיות

14. המוסמך ליתן היתר לפי תקנות אלה, רשאי בכל עת לבטל או להתלות היתר שניתן; אין בהוראה זו כדי לגרוע מסעיף 16 (1) לפקודת הפרשנות.

ביטול היתרים

⁶ ס"ח 188, תשט"ו, עמ' 134.

15. היה לקצין משטרה יסוד סביר לחשד שנעברה עבירה על תקנות אלה או על תקנות ההגנה (כספים), 1941, ⁷ וכי חומר ראיות לביצוע העבירה נמצא בחצרים פלוני, הרי – אם שוכנע כי לטובת הציבור יש לערוך חיפוש בחצרים על מנת להשיג חומר ראיות זה וכי אין למצאו שם אלא אם ייערך חיפוש לאלתר – רשאי הוא או מי שהורשה לכך בכתב, להיכנס לחצרים בכל עת ולערוך בהם ובכל אדם שבהם חיפוש ולתפוס כל דבר שנמצא עקב החיפוש ושיש לו חשד סביר להניח שהוא משמש חומר ראיה לביצוע עבירה כאמור; למטרה זו רשאי הוא להשתמש בכוח, בשעת הצורך.

16. נתפס דבר מכוח תקנות אלה על ידי רשות ויש לרשות יסוד סביר להניח כי הדבר עשוי לשמש ראיה בעבירה על תקנות אלה או על תקנות ההגנה (כספים), 1941, ינהגו בו כך:

(1) הוגשה תביעה פלילית נגד אדם על עבירה כאמור, או שהגישה הרשות בקשה בדבר הנתפס לבית משפט השלום שלא במהלך הדיון בתביעה פלילית כאמור, והכל תוך חודש ימים מיום התפיסה, רשאי בית המשפט להרשות שהנתפס יושמד או שינהגו בו בדרך שיקבע, לרבות מכירת טובין העשויים להתקלקל, או שהרשות תמשיך להחזיק בנתפס לתקופה שיקבע; היה הנתפס מסמך, רשאי הוא להרשות גם את השמדתם של העתקיו שבידי הרשות או שיגיעו לידיה בעתיד; בית המשפט יתן למי שנראה לו בעל הנתפס הזדמנות להשמיע את דבריו לפני שיתן הרשאות כאמור.

(2) הרשה בית המשפט את החזקתו של הנתפס מעל לתקופה של חודש ימים כאמור בפסקה (1), תבוא התקופה המוארכת כאמור במקום תקופה זו של חודש ימים, לענין כל שימוש נוסף בסמכויות בית המשפט לפי פסקה (1).

(3) הוגש ערעור על פסק הדין של בית המשפט בתביעה הפלילית כאמור בפסקה (1), רשאי בית המשפט לערעורים לבטל או לשנות כל הרשאה שניתנה מכוח פסקה (1).

(4) הוגשה בקשה בדבר הנתפס לבית משפט השלום שלא במהלך הדיון בתביעה פלילית כאמור בפסקה (1), רשאי כל בעל דין בפני בית משפט השלום לערער על הכרעת בית המשפט בפני בית המשפט המחוזי.

(5) ניתנה הרשאה להשמיד את הנתפס או לנהוג בו בדרך אחרת, לא ישתמשו בהרשאה זו עד לגמר הסופי של הדיונים שבהם ניתנה ההרשאה.

(6) לענין תקנה זו אין רואים דיון כגמור כל עוד לא הוכרע ערעור בענין שהוגש כחוק, או כל עוד לא בוטל ערעור כאמור וכן כל זמן שלא עברה התקופה להגשת הערעור כאמור אלא אם תוך אותה תקופה הוכרע הערעור או בוטל.

(7) לענין תקנה זו "רשות" – כל מי שממלא תפקיד ציבורי על פי תקנות אלה.

17. כל תפקיד שאפשר להטיל על אדם לפי תקנות אלה – אפשר להטיל על תאגיד, ומשהוטל כאמור לא יהיה תוקף לכל הגבלה שנקבעה לאותו תאגיד, בין על פי דין ובין באופן אחר, במידה שהיא עלולה למנוע אותו מלמלא את התפקיד.

18. השר רשאי לקבוע, בצו, אגרות אחידות לכל סוג של משק בעד מתן היתר או בעד חידושו, או בעד הוצאת כל מסמך אחר הניתן לענין תקנות אלה.

19. (א) צו לפי תקנות אלה יובא לידיעת הנוגעים בדבר בדרך שיוורה עליה נותן הצו כפי שייראה לו דרוש כדי להביאו לידיעתם של הנוגעים בדבר.

⁷ ע"ר 1941, תוס' 2 מס' 1138, עמ' 1380.

(ב) צו שנתפרסם ברשומות הוא כמפורסמות שאינן צריכות ראייה; פרסום ברשומות של צו כאמור יהא ראייה חותכת שהותקן כפי שפורסם.
 (ג) צו שפורסם ברשומות – תחילתו במועד הפרסום, אם לא נקבע בצו מועד אחר.
 (ד) צו שנתפרסם בעתון יומי – תחילתו ביום הנקוב על גבי העתון כיום צאת העתון, אם לא נקבע בצו תאריך מאוחר יותר לתחילתו.
 (ה) צו שלא נתפרסם ברבים – תחילתו ביום הגיעו לידיעת הנוגע בדבר בדרך שהורה עליו נותן הצו.

(ו) צו לפי תקנות אלה, מותר לתת כתנאים, בהגבלות ובסייגים שייראו לרשות הנותנת את הצו; אין הוראה זו גורעת מהוראות סעיף 16 (1) לפקודת הפרשנות.

20. ביתנו צו או הוראה אחרת לפי תקנות אלה, המחייבים אדם לבצע פעולה מסוימת, ואותו אדם נמנע מלבצע את הפעולה, כולה או חלקה, ולדעת הרשות שנתנה את הצו אין סיבה מצדיקה הימנעות זו, רשאית אותה רשות להסמיך אדם לבצע את הפעולה, כאמור בצו, על חשבונו של מי שהיה חייב לבצעה, ולגבות ממנו בדרך שגובים חוב רגיל את כל ההוצאות שהוצאו על ידי הרשות לבצוע הפעולה כאמור.

החזרת הוצאות

21. מי שעשה אחת מאלה, בין בעצמו ובין על ידי אחרים –

עונשין

(1) הפר הוראה מהוראותיהן של תקנות אלה או של תקנה שהותקנה, או של צו או הוראה שניתנו לפיהן;

(2) הפר תנאי, הגבלה או סייג של היתר או מסמך אחר שניתנו לפי תקנות אלה;

(3) הפריע לאדם הפועל לפי תקנות אלה לבצע את סמכויותיו או מנע זאת ממנו;

(4) מסר ידיעה הידועה ככוזבת בפרט חשוב, או שהיה לו יסוד להניח שהיא כוזבת בפרט כזה, לאדם המוסמך לפי תקנות אלה לדרשה או לקבלה;

(5) שינה ללא רשות כדין, או הניח שישנו, היתר שניתן לפי תקנות אלה, או השאילו לאחר או הרשה לאחר להשתמש בו, דינו כדין העובר עבירה נגד המשק כמשמעותו בחוק למניעת הפקעת שיערים וספסרות (שיפוט), תשי"א–1951, ואם נדון שלא בבית הדין למניעת הפקעת שיערים וספסרות, דינו – קנס שבעת אלפים וחמש מאות לירות או מאסר שלוש שנים, או שני הענשים כאחד.

22. נעברה עבירה כאמור בתקנה 21 על ידי חבר בני-אדם, מואגד או בלתי מואגד, אשם בעבירה גם כל אדם אשר בשעת ביצוע העבירה היה מנהל, שותף או פקיד אחראי של החבר, אם לא יוכיח אחד משנים אלה:

דין חבר בני-אדם

(1) העבירה נעברה שלא בידיעתו; או

(2) הוא נקט בכל האמצעים הסבירים להבטחת שמירתן של הוראות תקנות אלה על ידי החבר.

23. תביעה לדין לפי תקנות אלה לא תוגש אלא על ידי היועץ המשפטי לממשלה או בא-כוחו, או בהסכמתו בכתב של היועץ המשפטי לממשלה.

הגשת תביעה

24. (א) כל מקום שהוראה בתקנות אלה סותרת הוראת כל דין אחר – ההוראה שבתקנות אלה עדיפה; אך אין הוראת תקנה זו באה לפגוע בהוראת סעיף 11 לחוק למניעת הפקעת שיערים וספסרות (שיפוט), תשי"א–1951.

תקנות אלה וריגים אחרים

(ב) בכפוף להוראות תקנות משנה (ד) ו-(ה) באות הסמכויות שבתקנות אלה או לפיהן להוסיף על הסמכויות לפי כל דין אחר ולא לגרוע מהן, ותקנות אלה באות להוסיף על תקנות-שעת-חירום אחרות ועל תקנות ההגנה (שעת-חירום), 1945 פ, ולא לגרוע מהן.
 (ג) הטלת חובה בתקנות אלה או על פיהן, אין בה כדי לפטור מקיום חובה כלפי רשות ציבורית על פי דין אחר, אלא במידה שנקבע אחרת בשעה שהוטלה החובה.
 (ד) מתן היתר על פי תקנות אלה לגבי איסור, הגבלה או פיקוח אינה פוטרת מהחובה, על פי דין אחר, לקבל היתר, פטור או הקלה אחרת.
 (ה) תקנות אלה אינן גורעות מאחריותו הפלילית של אדם למעשה או למחדל שלא על פי תקנות אלה; אך לא ישא אדם באחריות פלילית לאותו מעשה או מחדל יותר מפעם אחת.

תחולה על תקנות
ההגנה (כפפים),
1911

25. כל איזכור, בתקנות ההגנה (כפפים), 1941, של החלק השמיני של תקנות ההגנה, 1939¹⁰, רואים אותו כאיזכור של הפרק השלישי לתקנות אלה.

פקיעת תוקף

26. תקנות-שעת-חירום, תשי"ז-1956¹¹ – בטלות.

הוראת מעבר

27. נתמנה חבר ממשלה להיות שר לענין תקנה פלונית שבתקנות-שעת-חירום, תשי"ז-1956 (להלן – התקנה המקורית), ובתקנות אלה הותקנה תקנה חדשה תחת התקנה המקורית, רואים את חבר הממשלה כאילו נתמנה שר לענין התקנה החדשה האמורה; הוראה זו אינה גורעת מסעיף 15 לפקודת הפרשנות.

אצילת סמכויות

28. השר רשאי לאצול לאחר מסמכויותיו לפי תקנות אלה, למעט הסמכות לעשות מינויים ולהתקין תקנות בנות פועל תחיקתי; אך לרבות הסמכות לקביעת מחירים.

תחילת תוקף

29. תחילתן של תקנות אלה היא ביום כ"ו בשבט תשי"ז (28 בינואר 1957).

השם

30. לתקנות אלה ייקרא "תקנות-שעת-חירום (קיום האספקה והשירותים החיוניים)", תשי"ז-1957.

דוד בן-גוריון
שר הבטחון

דוד בן-גוריון
ראש הממשלה

יצחק בן-צבי
נשיא המדינה

9 ע"ר 1945, תוס' 2 מס' 1442, עמ' 855.
 10 ע"ר 1939, תוס' 2 מס' 914, עמ' 548.
 11 ק"ת 648, תשי"ז, עמ' 296.

חוק ערבויות מטעם המדינה (תיקון), תשי"ז-1957 *

תיקון סעיפים
1 ו-2

1. בסעיפים 1 ו-2 לחוק ערבויות מטעם המדינה, תשי"ד-1954¹, לאחר "1956/57" יוסיף "1957/58".

לוי אשכול
שר האוצר

דוד בן-גוריון
ראש הממשלה

יצחק בן-צבי
נשיא המדינה

* נתקבל בכנסת ביום י' בניסן תשי"ז (11 באפריל 1957); הצעת החוק ודברי הסבר נתפרסמו בה"ח 301, תשי"ז, עמ' 202.
 1 ס"ח 162, תשי"ד, עמ' 171.